Quelle: http://manuscripta.at/?ID=26366
Copyright: Admont, Benediktinerstift

De partione.

Recte habita in causis partitio. illustrat & speciem totam orationem efficit. Partes eius sunt duae. quarum utraque magnope ad adipiscendam causam. & ostendendam pertinet controversiam. Una pars est quod cum adversariis convenit. vel quod in controversia relinquatur. ostendit. Ex qua certum quidam designatur auditori. in quo animum debeat habere occupatum.

Dicta est. in quo rerum ratio de quibus erunt dicenda. breviter expositio ponitur distributa. Ex qua efficitur. ut certas animo res teneat. auditor. quibus dictis. intelligat fore portatum. Nec utroque genere partitionis quemadmodum convenit uti. breviter dicendum videtur. Quae partitio quod convenit aut quod non convenit ostendit. hoc debet illud quoque inclinare ad suae causae commodum. si in. Infrectum est. matre a filio. convenit in adversariis. Item ut infectum est. ac tremestra agamemnone convenit. Nam hic utique. & id posuit quod veniebat. vel cum suae causae commodum videtur. Deinde quod controversiae sit ponendum est. in iudicationis expositione. Quae quemadmodum inveniretur. ante dictum est. Quae autem partitio rerum distributarum continet expositionem. hoc habere debet breviitatem. absolutionem. paucitatem.

Breviitas est. cum non necessarium nullum a summum ubi. Haec in genere incerto est. utile. quod rebus ipsis & partibus causae. non verbis neque extrinsecus omnibus animum auditoris tenendum est. Absolutio est. per quam omnia quae incidit in causam gravia deque his postea dicendum est amplectimur. In qua partitione videndum est. ne aut aliquid genus utile relinquatur. aut sero extet partitione. id quod utilissimum accuratissimum est. inferatur.

Paucitas in partitione servatur. si genera ipsa rerum ponuntur. neque permixte cum partibus implicantur. Nam genus est. quod plures partes amplectitur. ut animal. Pars est. quae subest generi. ut equus. Sed saepe eadem res. alii genus. alii pars est. Nam homo animal pars est. rhetoricae troiani genus. Haec ido diligentius inducere praecepto. ut apte intellecta generali partitione paucitas generum in partitione possit servari.

Nam quae partitio. ostendam apte cupiditatem & audaciam & adiutricem adversariorum. omnia incommoda. adhuc publicam pervenisse. si non intellexit in partitione expositio genere parte se genus admiscuisse. Nam genus est. omnium minutum libidinum cupiditas. Et autem genus dine dubio